Učební osnovy

Obor vzdělání: 26-59-H/01 **Spojový mechanik**
Forma vzdělávání: **denní**
Celkový počet vyučovacích hodin za studium: **160**
Platnost: **1. 9. 2025**

Pojetí vyučovacího předmětu: Český jazyk a literatura

Obecné cíle:

Hlavním cílem jazykového a estetického vzdělávání je rozvoj komunikačních kompetencí žáků, používání českého jazyka jako prostředku dorozumívání a nástroje myšlení, vyjadřování se přiměřeně k účelu jednání a komunikační situaci v mluvených i psaných projevech a správné uplatňování pravidel českého pravopisu. Dále je třeba rozvíjet schopnost práce s textem, jeho formální i obsahovou interpretaci. Je také nutné, aby žáci využívali informace z běžných i odborných textů při řešení konkrétních problémů, pracovali s osobním počítačem a získávali informace ze sítě Internet.

Charakteristika učiva:

Učivo je tvořeno dvěma základními složkami předmětu, jazykovou a literární, které se vzájemně prolínají a doplňují.
Jazykové vzdělávání prohlubuje znalost jazykového systému, rozvíjí komunikační schopnosti žáku a přispívá k větší kultivovanosti psaného i mluveného jazykového projevu a společenského vystupování žáků.
Literární vzdělávání pomáhá formovat estetické vnímání světa a v oblasti literární teorie seznamuje žáky se základními literárními pojmy, které uplatňují studenti při práci s textem. V oblasti literární historie pojednává o tvorbě vybraných autorů jednotlivých epoch a sleduje jejich dílo ve všeobecných dobových souvislostech.

Pojetí výuky:

- Asociační metody
- Brainstormingové metody
- Daltonské výukové metody
- Diferenciační výukové metody
- Dramatizační metody

- E- learning
- Evokační metody
- Exkurze, výlety, představení, přednášky
- Gamifikace
- Heuristické metody
- Kognitivní metody
- Komunikační metody
- Kooperativní učení
- Metody práce s textem
- Metody práce ve dvojicích
- Metody tvůrčího psaní
- Metody vzájemného učení
- Mapy – myšlenkové, pojmové, příběhové
- Pohybové metody
- Práce s prameny
- Projektové výukové metody
- RWCT
- Samostatná práce žáků
- Simulační metody
- Skupinová práce
- Soutěže

Hodnocení výsledků žáků:

- Ústní zkoušení
- Písemné zkoušení

- Samostatné práce
- Hodnocení klasifikační, slovní
- Hodnocení aktivity
- Sebehodnocení žáka
- Hodnocení třídy, skupiny

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a průřezových témat:

Český jazyk přispívá k rozvoji kritického myšlení a vytváření vlastního úsudku. Pomáhá rozvíjet zájem o kulturní, společenské i politické dění. Učí žáky kultivovanému vyjadřování, podílí se na rozvoji jejich duševního života a rozvíjí jejich intelektové a komunikativní kompetence. Pozitivně ovlivňuje hodnotovou orientaci žáka. Navíc má pozitivní vliv na žákův vztah k učení a k celoživotnímu vzdělávání. Učí žáky získávat a kriticky hodnotit informace z různých zdrojů a předávat je vhodným způsobem s ohledem na jejich uživatele. Skupinové aktivity v rámci českého jazyka pomáhají žákovi navázat spolupráci s druhými při řešení problémů a učí ho tak předcházet konfliktům v kolektivu.
Žáci jsou na základě jazykového vzdělání schopni uplatňovat český jazyk v rovině recepce, reprodukce a interpretace; využívat jazykové vědomosti a dovednosti v praktickém životě, vyjadřovat se srozumitelně a souvisle a formulovat a obhajovat své názory.

Cílem jazykového vzdělávání je rozvíjet komunikační schopnosti žáků a naučit je užívat jazyk jako prostředek k dorozumívání a myšlení. Současně jazykové vzdělání umožňuje žákům chápat význam kultury osobního projevu pro společenské a pracovní uplatnění.

Kompetence k učení:
- má pozitivní vztah k učení a vzdělávání;
- ovládá různé techniky učení;
- s porozuměním poslouchá mluvené projevy, pořizuje si poznámky;
- využívá různé informační zdroje;
- sleduje a hodnotí pokrok při dosahování cílů svého učení.

Kompetence k řešení problémů:
- rozumí zadání úkolů, získává informace potřebné k řešení problémů;
- volí prostředky a způsoby vhodné pro splnění jednotlivých aktivit;
- spolupracuje při řešení problémů s jinými lidmi.

Komunikativní kompetence:
- žák vhodně formuluje a obhajuje své myšlenky a názory;
- účastní se diskuzí;
- rozebere a interpretuje text;
- vystihne podstatné myšlenky ústního i písemného projevu jiných lidí;
- vyjadřuje se v souladu se zásadami kulturního projevu.

Personální kompetence:
- stanovuje se cíle a priority podle svých schopností;
- přijímá hodnocení svých výsledků, posoudí rady a kritiku;
- vhodně komunikuje s potencionálními zaměstnavateli a vyhodnocuje informace o pracovních nabídkách;
- efektivně se učí a pracuje.

Sociální kompetence:
- je schopen práce ve skupině;
- aktivně se podílí na řešení zadaných úkolů (práce s textem);
- navrhuje správné postupy řešení úkolů.

Občanské kompetence a kulturní povědomí:
- dodržuje zákony, respektuje práva a osobnost druhých, vystupuje proti nesnášenlivosti, xenofobii, diskriminaci;
- uvědomuje si vlastní kulturní národní a osobnostní identitu;
- uznává tradice a hodnoty národa, chápe jeho minulost i současnost.

Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám:
- má odpovědný postoj k vlastní profesní budoucnosti a vzdělávání;
- vhodně komunikuje s potenciálními zaměstnavateli.

Využití informačních a komunikačních technologií:
- získává informace z otevřených zdrojů, zejména pak z celosvětové počítačové sítě Internet;
- dovede samostatně komunikovat elektronickou poštou.

V předmětu se uplatňují následující průřezová témata:

Občan v demokratické společnosti:
Žák:
- se orientuje v masových médiích, využívá je a kriticky hodnotí;

- odolává jednoduché myšlenkové manipulaci díky mediální výchově;
- diskutuje o citlivých nebo kontroverzních otázkách;
- efektivně pracuje s informacemi a kriticky je vyhodnocuje.

Člověk a digitální svět:

Žák:

- využívá digitální technologie k vyjádření, formulaci a obhajobě svých názorů;
- využívá digitální technologie k získávání informací z různých zdrojů, k jejich sdílení, předávání nebo prezentaci s ohledem na zamýšleného příjemce

Člověk a svět práce:
Žák:
- vyhledává a posuzuje informace o vzdělávací nabídce;
- písemně i ústně se prezentuje při jednání s potenciálními zaměstnavateli a formuluje své priority.

Hodinové dotace v jednotlivých ročnících:

Ročník	hodin týdně	celkem hodin
I.	2	64
II.	2	64
III.	1	32

Český jazyk
Rozpis učiva a realizace kompetencí:

1. ročník Výsledky vzdělávání	**Učivo**
Žák: □ orientuje se v soustavě jazyků; □ rozlišuje spisovný jazyk, hovorový jazyk, dialekty a stylově příznakové jevy a ve vlastním projevu volí prostředky adekvátní komunikační situaci; □ řídí se zásadami správné výslovnosti □ v písemném projevu uplatňuje znalosti českého pravopisu a tvarosloví;	**1. Zdokonalování jazykových a pravopisných vědomostí a dovedností** □ postavení češtiny mezi ostatními evropskými jazyky □ národní jazyk a jeho útvary □ jazyková kultura □ zvukové prostředky a ortoepické normy jazyka □ hlavní principy českého pravopisu
□ rozlišuje jednotlivé slohotvorné činitele; □ rozpozná funkční styl a v typických příkladech slohový útvar □ vhodně prezentuje a obhajuje svá stanoviska; □ umí klást otázky a vhodně formulovat odpovědi; □ napíše zákl. útvary prostě sdělovacího stylu; □ věcně správně vyjadřuje své myšlenky; □ orientuje se v prostě sdělovacích projevech	**2. Komunikační a slohová výchova** □ slohotvorní činitelé objektivní a subjektivní a funkční styly, útvary □ komunikační situace, komunikační strategie □ projevy prostě sdělovací a jejich základní znaky, postupy a prostředky (osobní dopisy, krátké informační útvary, osnova, inzerát a odpověď na něj, vyprávění, popis osoby, věci)
□ zjišťuje potřebné informace z dostupných zdrojů, vybírá je a přistupuje k nim kriticky; □ používá klíčová slova při vyhledávání informačních pramenů; □ samostatně zpracovává informace □ orientuje se v knihovnách a využívá jejich služeb;	**3. Práce s textem a získávání informací** □ informatická výchova, knihovny a jejich služby, noviny, časopisy a jiná periodika, internet □ internet, práce s informacemi □ orientace v textu, jeho pochopení, hodnocení zpětná reprodukce
2. ročník Výsledky vzdělávání	**Učivo**
Žák: □ v písemném i mluveném projevu uplatňuje znalosti českého pravopisu a poznatky z tvarosloví; □ pracuje s nejnovějšími normativními příručkami českého jazyka □ odhaluje a opravuje jazykové nedostatky a chyby	1. **Zdokonalování jazykových a pravopisných vědomostí a dovedností** □ hlavní principy českého pravopisu □ tvoření slov, stylové rozvrstvení a obohacování slovní zásoby □ slovní zásoba vzhledem k příslušnému oboru vzdělávání, terminologie

□ vyjadřuje postoje neutrální, pozitivní (pochválit) i negativní (kritizovat, polemizovat); □ vyjadřuje se věcně správně, jasně a srozumitelně; □ přednese krátký projev; □ odborně se vyjadřuje o jevech svého oboru v základních útvarech odborného stylu především popisného a výkladového;	2**. Komunikační a slohová výchova** □ vyjadřování přímé i zprostředkované technickými prostředky, monologické i dialogické, neformální i formální, připravené i nepřipravené □ projevy prakticky odborné, jejich základní znaky, postupy a prostředky (výklad, návod k činnosti, jednoduché odborné dokumenty)
□ uplatňuje v textu základní principy jeho výstavby; □ odhaluje a odstraňuje jazykové a stylizační nedostatky při práci s textem; □ samostatně zjišťuje a zpracovává informace z dostupných zdrojů; □ efektivně pracuje s informacemi a kriticky je vyhodnocuje. □ rozumí textu i obsahu □ pořizuje z odborného textu výpisky	3**. Práce s textem a získávání informací** □ techniky a druhy čtení (s důrazem na čtení studijní), orientace v textu, jeho rozbor z hlediska sémantiky, kompozice a stylu□ orientace v textu a jeho rozbor (sémantický, kompoziční a stylistický) □ získávání a zpracovávání informací z textu (též odborného a administrativního), jejich třídění a hodnocení

3. ročník Výsledky vzdělávání	**Učivo**
Žák: □ používá adekvátní slovní zásobu včetně příslušné odborné terminologie; □ nahradí běžné cizí slovo českým ekvivalentem a naopak; □ v písemném projevu uplatňuje znalosti českého pravopisu; □ orientuje se ve výstavbě textu;	**1. Zdokonalování jazykových a pravopisných vědomostí a dovedností** □ slovní zásoba vzhledem k příslušnému oboru vzdělávání, terminologie □ hlavní principy českého pravopisu □ gramatické tvary a konstrukce jejich sémantické funkce □ větná skladba, druhy vět z gramatického a komunikačního hlediska, stavba a tvorba komunikátu
□ vytvoří základní útvary administrativního stylu; □ posoudí úroveň řečnických vystoupení, formuluje základní nedostatky a opraví je; □ vystihne charakteristické znaky různých druhů textů a rozdíly mezi nimi; □ má přehled o základních slohových postupech a uměleckého stylu.	**2. Komunikační a slohová výchova** □ projevy prakticky administrativní, jejich základní znaky, postupy a prostředky (životopis, zápis z porady, jednoduché úřední dokumenty) □ grafická a formální úprava jednotlivých písemných projevů □ druhy řečnických projevů □ vyprávění, popis osoby, věci
□ má přehled o denním tisku a tisku podle svých zájmů; □ má přehled o knihovnách a jejich službách □ orientuje se v různých příručkách	**3. Práce s textem a získávání informací** □ druhy a žánry textu □ zpětná reprodukce textu □ práce s různými příručkami pro školu a veřejnost

Literatura
Rozpis učiva a realizace kompetencí:

1. ročník Výsledky vzdělávání	**Učivo**
Žák: □ charakterizuje základní literární památky jednotlivých směrů □ vysvětlí základní znaky jednotlivých literárních směrů; □ uvede hlavní představitele české a světové literatury daného období; □ na příkladech objasní výsledky lidské činnosti z různých oblastí umění; □ vyjádří vlastní prožitky z recepce daných uměleckých děl; □ uvede hlavní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře; □ samostatně vyhledává informace v této oblasti;	**1. Umění a literatura** □ literární památky starověku, středověku □ renesance, baroka, klasicismu, osvícenství, romantismu □ umění jako specifická výpověď o skutečnosti □ aktivní poznávání různých druhů umění našeho i světového, současného i minulého, v tradiční i mediální podobě □ hlavní literární směry a jejich představitelé v kontextu doby
□ vystihne charakteristické znaky různých literárních textů a rozdíly mezi nimi □ rozlišuje konkrétní literární díla podle základních druhů a žánrů □ interpretuje text, debatuje o něm;	**2. Práce s literárním textem** □ základy teorie literatury □ literární druhy a žánry ve vybraných dílech národní a světové literatury □ četba a interpretace literárního textu □ metody interpretace
□ orientuje se v nabídce kulturních institucí; □ vysvětlí nutnost ochrany kulturních hodnot a posoudí jejich význam pro společnost; □ diskutuje o estetické hodnotě předmětů běžného života.	**4. Kultura** □ kulturní instituce v ČR a v regionu □ ochrana a využívání kulturních hodnot □ lidové umění a užitá tvorba □ estetické a funkční normy při tvorbě a výrobě předmětů používaných v běžném životě

2. ročník Výsledky vzdělávání	**Učivo**
Žák: □ charakterizuje základní literární památky jednotlivých směrů □ vysvětlí základní znaky jednotlivých literárních směrů; □ uvede hlavní představitele české a světové literatury daného období; □ na příkladech objasní výsledky lidské činnosti z různých oblastí umění; □ vyjádří vlastní prožitky z recepce daných uměleckých děl; □ uvede hlavní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře; □ samostatně vyhledává informace v této oblasti;	**1. Umění a literatura** □ literatura 1. poloviny 19. století – 1. poloviny 20. století □ umění jako specifická výpověď o skutečnosti □ aktivní poznávání různých druhů umění našeho i světového, současného i minulého, v tradiční i mediální podobě □ hlavní literární směry a jejich představitelé v kontextu doby
□ interpretuje text, debatuje o něm; □ vyjádří vlastní zážitky v oblasti umění a doporučí literární dílo spolužákům;	**2. Práce s literárním textem** □ tvořivé činnosti □ četba a interpretace literárního textu
□ uvede typické znaky kultur hlavních národností na našem území; □ orientuje se v kultuře bydlení a odívání;	**4. Kultura** □ kultura národností na našem území □ kultura bydlení, odívání

3. ročník Výsledky vzdělávání	**Učivo**
Žák: □ charakterizuje základní literární památky jednotlivých směrů □ vysvětlí základní znaky jednotlivých literárních směrů; □ uvede hlavní představitele české a světové literatury daného období; □ na příkladech objasní výsledky lidské činnosti z různých oblastí umění; □ vyjádří vlastní prožitky z recepce daných uměleckých děl; □ uvede hlavní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře; □ samostatně vyhledává informace v této oblasti;	**1. Umění a literatura** □ literatura 2. poloviny 20. století □ umění jako specifická výpověď o skutečnosti □ aktivní poznávání různých druhů umění našeho i světového, současného i minulého, v tradiční i mediální podobě □ hlavní literární směry a jejich představitelé v kontextu doby
□ postihne sémantický význam textu; □ interpretuje text, debatuje o něm; □ vyjádří vlastní zážitky v oblasti umění a doporučí literární dílo spolužákům;	**2. Práce s literárním textem** □ četba a interpretace literárního textu □ tvořivé činnosti
□ používá společenské normy při kulturních akcích; □ popíše vhodné společenské chování v dané situace □ uvede klady a zápory masových sdělovacích prostředků; □ orientuje se v masových sdělovacích prostředcích; □ posoudí objektivitu reklamy, propagace a uvědomuje si jejich význam v dnešní společnosti;	**4. Kultura** □ společenská kultura - principy a normy kulturního chování, společenská výchova □ funkce reklamy, propagačních prostředků a jejich vliv na životní styl